

Konferencia Povodne 2010: príčiny, priebeh a skúsenosti

V lete 2010, ale aj v predchádzajúcom období, sme boli svedkami povodní, ktoré sa svojim rozsahom, ekonomickými škodami a stratami na ľudských životoch zapísali do histórie našej i susedných krajín. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (MŽP SR) reagovalo na povodňovú situáciu z mája a júna 2010 okrem iného tým, že poverilo Výskumný ústav vodného hospodárstva v Bratislave (VÚVH) usporiadaním konferencie, ako širokého fóra domácich a zahraničných špecialistov na povodne, ktorá by sumarizovala poznatky a skúsenosti z povodní 2010 a zároveň pripravila relevantné závery a odporúčania pre budúcnosť, ako podklad pre rozhodovacie procesy. Medzinárodná konferencia *Povodne 2010: príčiny, priebeh a skúsenosti* sa uskutočnila v dňoch 3. – 5. novembra 2010 v hoteli Baník na Štrbskom Plese vo Vysokých Tatrách, záštitu nad konferenciou prevzalo MŽP SR. Okrem prednášateľov z VÚVH sa konferencie zúčastnili odborníci zo Slovenského vodohospodárskeho podniku, š. p. (SVP), Slovenského hydrometeorologického ústavu (SHMÚ), Stavebnej fakulty Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, z Ústavu hydrológie Slovenskej akadémie vied (ÚH SAV), Vodohospodárskej výstavby, š. p., Slovenskej vodohospodárskej spoločnosti pri VÚVH, odborníci zo Združenia zamestnávateľov vo vodnom hospodárstve na Slovensku, Odborového zväzu Drevo, lesy, voda, zo Združenia miest a obcí Slovenska, Únie miest Slovenska, Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied, Stavebnej fakulty Technickej univerzity v Košiciach,

Fakulty záhradníctva a krajinného inžinierstva Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, Fakulty špeciálneho inžinierstva Žilinskej univerzity, Slovenskej agentúry životného prostredia, Úradu verejného zdravotníctva SR, Environmentálneho fondu, Ústavu krajinej ekológie SAV, mimovládnej organizácie Ľudia a voda a Štátnej ochrany prírody SR.

Prvý blok konferencie *Legislatíva, medzinárodné aspekty a zahraničné skúsenosti* otvoril splnomocnenec vlády SR pre územnú samosprávu, integrovaný manažment povodí a krajiny Ing. Martin Kováč. Okrem zástupcov MŽP SR v ňom vystúpili zahraniční hostia z Holandska, Rakúska, Maďarska, Českej republiky

a Poľska. V druhom bloku *Analýza súčasného stavu protipovodňovej ochrany, meteorologické a hydrologické príčiny povodní na jar 2010* tvorili podstatnú časť príspevky odborníkov z VÚVH, SVP, SHMÚ a ÚH SAV, ktoré vyzdvihovali význam vodohospodárskych stavieb pri protipovodňovej ochrane. Priestor venovali aj hydrologickému hodnoteniu povodní v jednotlivých povodiach a analýzam povodní z hydrometeorologického hľadiska. Predstavili rôzne metódy určovania maximálnych prietokov a povodňových vln. Tretí blok *Skúsenosti z povodní, zmierňovanie priebehu povodní a následné opatrenia a aktuálne úlohy manažmentu povodňových rizík* tematicky nadväzoval na predchádzajúci s prednáškami zameranými na hodnotenie priebehu povodní v jednotlivých odštepnych závodoch SVP.

Napriek zdanlivo širokej škále špecialistov boli v programe konferencie zastúpené príspevky, ktoré by analyzovali význam krajinej štruktúry pri povodňových situáciách, len okrajovo. Mnohé vystúpenia sa venovali predovšetkým dôsledkom

Výdatné dažde v auguste 2010 zapríčinili zvýšenie vodnej hladiny na mnohých tokoch Slovenska. Regulovaný potok Smrečianka s prítokom (obec Smrečany, okres Liptovský Mikuláš). Foto: T. Hrnčiarová

Prívalové vody sa prelievajú cez oporný múr záchytnej vodnej nádrže (obec Smrečany, okres Liptovský Mikuláš). Foto: T. Hrnčiarová

povodní na jednotlivých tokoch, nie však lokálnym a globálnym príčinám, ktoré by pomohli tieto povodne vysvetliť a definovať reálne, ani ekonomickým a ekologicky prijateľným opatreniam na zadržanie vody v krajine, spomalenie povodňovej vlny a obmedzenie vylievania povodňovej vody mimo technické objekty na to určené, či tomu najdôležitejšiemu – otázke, ako zabrániť stratám na ľudských životoch. Ako kľúčová sa javí chýbajúca celospo-

ločenská diskusia o technickom prevedení protipovodňových hrádzi a rôznych retenčných priestorov, vhodne zakomponovaných v krajine, s ohľadom na krajinnoeologické limity, a nie diskusia o opodstatnenosti vodohospodárskych stavieb ako takých.

Mgr. Daniela Babicová, PhD., Ústav krajinskej ekológie SAV, Štefánikova 3, P. O. Box 254, 814 99 Bratislava, daniela.babicova@savba.sk

Študenti o svojom vzťahu ku krajine (o výsledkoch 9. ročníka súťaže esejí)

V Malom kongresovom centre Slovenskej akadémie vied na Štefánikovej ulici č. 3 v Bratislave sa dňa 28. októbra 2010 uskutočnilo vyhodnotenie výsledkov a vyhlásenie víťazov 9. ročníka česko-slovenskej

súťaže študentských esejí na tému *Udržateľný spôsob života*.

Do tohto ročníka súťaže sa prihlásilo 25 súťažiacich z celého bývalého Československa, čo je o troch

viac, ako vlani. Po prvý raz sa medzi nimi objavila aj zahraničná študentka (z Kanady), poslucháčka jednej z bratislavských vysokých škôl. Do finále postúpilo desať esejí. Okrem súťažiacich patrí osobitné poďakovanie členom medzinárodnej poroty, ktorí zároveň recenzovali príspevky, zaradené do zborníka, tajomníčke poroty Erike Mészárosovej, ako aj žiakom Základnej umeleckej školy na Sklenárovej ulici v Bratislave pod vedením Zuzany Homolovej, z ktorých dielne pochádzajú keramické ceny pre víťazov.

Napriek tradičnému zameraniu súťaže esejí na udržateľný spôsob života sa konkrétne zadanie každoročne mení. Jednotlivé ročníky obyčajne venujeme významným podujatiam, výročiam a pod. Keďže sme si v r. 2010 pripomenuli 10. výročie prijatia dôležitého dokumentu Rady Európy, Európskeho dohovoru o krajine, téma 9. ročníka by sa dala nazvať: „O hľadani udržateľného spôsobu nášho spoluzitia s krajinou.“

Okrem 1. – 3. ceny porota udelila aj dve osobitné ceny. Tie ostali na Slovensku (Poľnohospodárska univerzita v Nitre a Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského v Bratislave). Následne vydaný zborník obsahuje všetkých desať najlepších esejí v úplnom znení.

Vyhlasovateľmi súťaže, ktorá sa koná pod záštitou pracovnej skupiny Európskeho EcoFora Hodnoty pre udržateľnú budúcnosť a za finančnej podpory Agentúry na podporu výskumu a vývoja v SR, boli:

Geografický ústav SAV, Spoločnosť pre trvalo udržateľný život na Slovensku a v Českej republike, Regionálne environmentálne centrum Slovensko, Geografická spoločnosť pri SAV a Česká a Slovenská asociácia Rímskeho klubu.

Úryvky z víťazných esejí

*Z eseje **Buď se naučíme krajinariť včas, nebo budeme mít***